

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ กศ.ม.* สุภาวดี นพจรจินดา ปร.ค.**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งดำเนินการวิจัยโดย 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ 2) ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในกลุ่มตัวอย่างในเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี จำนวน 80 คน ระยะเวลาในการทดลองสอน 15 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองการใช้รูปแบบประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และแบบวัดความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) หลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอน 5 ประการ ได้แก่ 1. การเรียนรู้เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นจริง และจากการแก้ปัญหาในสภาพจริง 2. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากการกระทำ การแก้ปัญหาและการมีปฏิสัมพันธ์ 3. ผู้เรียนต้องมีความกระตือรือร้น 4. ผู้สอนเป็นแหล่งความรู้และผู้อำนวยความสะดวก 5. แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม 2. ขั้นเสนอปัญหา 3. ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4. ขั้นสรุปความคิดรวบยอด 5. ขั้นประยุกต์ใช้ 2) แผนการสอน 3) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงพบว่า นักศึกษาพยาบาล ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษาพยาบาล

* ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี

The Development of Instructional Model Using Authentic Learning Approach to enhance Achievement and Critical Thinking Ability of Nursing Students, Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi

Laddawan Waisurasing, M.Ed.* Supawadee Noparoojjinda, Ph.D.**

Abstract

The purposes of this research, the research and development design were: 1) to develop an instructional model using authentic learning to enhance achievement and critical thinking of nursing students, and 2) to study the results of using the instructional model.

The research process composed of 4 stages: 1) investigating nursing instructional management background, 2) reviewing concepts of authentic learning, 3) developing the instructional model with authentic learning approach, and 4) examining the results of using the instructional model with the 80 second-year nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi. The stage took place over a period of 15 weeks. The research instruments consisted of lesson plans using authentic learning, achievement test with reliability of .90 and critical thinking test with reliability of .85. Data were analyzed using descriptive statistics (mean, standard deviation) and t-test.

The major results were as follows:

1. The instructional model using authentic learning consisted of five principles and five steps of instructional process. The principles included: 1) learning arose from within the authentic context and problem solving in authentic situation; 2) learners constructed knowledge from doing, problem solving, and having interaction; 3) learners had to be eager to learn; 4) instructors were both knowledge resources and facilitators; and 5) learning resources were diversity. The instructional process included: 1) stimulating prior knowledge, 2) identifying problem, 3) presenting problem solving method, 4) summarizing concepts, and 5) applying to solve new problem.

2. The results of instructional process using authentic learning revealed that: nursing students who learned through the instructional process using authentic learning had statistical significantly both higher achievement ($p<.001$) and higher critical thinking ability than the criteria ($p<.001$).

Keywords : achievement, authentic learning, critical thinking ability, instructional model, nursing students

* Director of Boromarajonani College of Nursing, Suphanburi

** Registered nurse, Boromarajonani College of Nursing Suphanburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545¹ ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับ มีการเน้นการปรับปรุงหลักสูตรและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวยังมีการกำหนดแนวการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึง ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันการอุดมศึกษาเฉพาะทางที่เตรียมบุคลากรทางวิชาชีพ ทิศทางการจัดการศึกษาขึ้นกับปัญหาด้านสาธารณสุขของประชาชน ในประเทศรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเศรษฐกิจสังคม การเมืองและกฎหมาย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จึงมีผลต่อการกำหนดทิศทางการศึกษาพยาบาล การจัดการศึกษามุ่งเน้นการผลิตบัณฑิต ให้มีความสามารถด้านวิชาการในระดับสูง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายการผลิตคือบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่งมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและมีปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของประเทศ

การจัดการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขปัจจุบันใช้หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated-curriculum) โดยมีลักษณะการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายในสถานการณ์จริง ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถบูรณาการและเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่างๆ ในหลากหลายวิชานำไปสู่เป้าหมายการสร้างบัณฑิตพยาบาลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ของปัญหาสุขภาพ

ข้อมูลทดสอบการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ในระดับพอใช้ตามเกณฑ์ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของสถาบันพระบรมราชชนก² ซึ่งแบ่งเกณฑ์ไว้ 5 ระดับและกำหนดให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกที่ผ่านเกณฑ์คือระดับดีขึ้นไป (25.5-42 คะแนน) สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่พบว่านิสิตนักศึกษาขาดคุณลักษณะใฝ่รู้ไม่ชอบการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ชอบเป็นผู้รับจาก

ผู้สอนที่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลส่วนใหญ่ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไม่เป็น และไม่สามารถแก้ปัญหาไม่ได้ ขาดการใฝ่รู้และการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตและจากผลการศึกษาของทองสุข คำธนะและคณะพบว่านักศึกษา มีคะแนน ความสามารถ การคิดวิจารณ์อยู่ในระดับพอใช้³

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารและผู้สอนต้องให้ความสำคัญ ขณะที่เกณฑ์บัณฑิตในความคาดหวังของสังคมและแผนอุดมศึกษาระยะยาวตามเกณฑ์ของ National League for Nursing⁴ ที่ต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา เนื่องจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการทำงาน ของสมองที่มีความซับซ้อนในการคิดพิจารณา ใตร่ตรองอย่างรอบคอบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสาระสำคัญหรือข้อมูลที่ได้รับใหม่และข้อมูลที่ได้รับการเรียนรู้มาแล้ว เพื่อการตัดสินใจ และนักศึกษารูจักสังเคราะห์ ประยุกต์ความรู้จากภาคทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติ ดังนั้น การจัดการศึกษาพยาบาล จึงต้องปรับวิธีการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนา กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลในภาคทฤษฎี พบว่าส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการสอนในชั้นเรียน โดยวิธีการบรรยายการอภิปรายหรือการสาธิต ที่ผู้เรียนไม่ได้พบกับสถานการณ์จริงที่เป็นรูปธรรม จึงมีการฝึกใช้กระบวนการคิดและมีการแสดงความคิดเห็นน้อย เป็นการจัดการสอนเพื่อที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับสาระการเรียนรู้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดมากกว่า การคำนึงถึงการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของ

ผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถคิดเชื่อมโยงเชิงบูรณาการความรู้ในห้องเรียนไปสู่การประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ กระบวนการเรียนการสอนถูกกำหนดโดยผู้สอน ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเป็นเพียงการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ถูกกระตุ้นให้เกิดการสะท้อนคิด ผู้เรียนจึงไม่เกิดการพัฒนาความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถสร้างวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้ด้วยตนเอง เกิดเป็นความเข้าใจในองค์ความรู้อย่างลึกซึ้ง เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับขณะเรียนภาคทฤษฎีมาใช้ในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการคิดเชื่อมโยงและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบจากการสัมมนาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัย พบว่าการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยปัจจุบันผู้สอน มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายมากขึ้น แต่วิธีการสอนที่ผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงนิยมใช้คือวิธีการสอนบรรยายแบบมีส่วนร่วมประกอบการใช้สื่อ เช่น วิดีทัศน์ สื่อการสอนจากอินเทอร์เน็ต (you Tube) ส่วนการอภิปรายกลุ่มการใช้กรณีศึกษาและการใช้ปัญหาเป็นหลัก กลุ่มนักศึกษามีขนาดใหญ่ เวลาในการอภิปรายในกลุ่มน้อย นักศึกษาจึงมี โอกาสในการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์น้อย โอกาสในการที่จะพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงจึงลดลง และเมื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาค่อนข้างต่ำ เช่น ผลการเรียนรู้วิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ ที่หลักสูตรมีการบูรณาการ สาระของวิชาพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีความเจ็บป่วย

ไว้ด้วยกัน ในมุมมองของผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนว่าเนื้อหาที่เรียนมีมาก แต่เวลาเรียนมีน้อยอาจารย์ต้องเร่งสอน การมีส่วนร่วมในขณะสอนกับอาจารย์จึงค่อนข้างน้อย และจากติดตามเมื่อนักศึกษาขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ พบว่านักศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้จากภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลหรือการแก้ปัญหาได้ รวมทั้งจากการสัมภาษณ์พยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรีได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าในการเรียนภาคปฏิบัติผู้เรียนไม่สามารถคิดเชื่อมโยงความรู้เดิมในภาคทฤษฎีมาใช้ในการปฏิบัติงานและไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบได้นอกจากนี้ผลการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรีย้อนหลัง 3 ปี พบว่านักศึกษามีระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) เป็นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาโดย Newmann¹ เป็นการผสมผสานระหว่างกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการสอนและการประเมินผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้คิด ได้พัฒนาความเข้าใจลึกซึ้ง สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียนทางวิชาการกับปัญหาที่สำคัญเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ผู้เรียนรวบรวมทักษะต่างๆ ที่มีไปปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยความคิดซับซ้อนและความรู้ลึกซึ้งเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์โดยมีหลักในการจัดการเรียนการสอนคือ 1) ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ (Construction of knowledge) โดยการเรียนรู้จัดระบบ ดีความและ วิเคราะห์ข้อมูล 2) ผู้เรียนใช้การสืบสอบทางวิชาการ (Disciplined inquiry) โดยการนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้ง 3) การให้คุณค่านอกเหนือจากห้องเรียน (Value beyond school) โดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ การเรียนรู้กับสภาพจริงภายนอกห้องเรียนได้²

กระบวนการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาเรียนรู้ที่ยั่งยืนของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนตามสภาพจริงจะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยมีผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนสืบเสาะหาความรู้ และกระตุ้นให้เรียนรู้จากการสร้างความเข้าใจใหม่และสามารถจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนขึ้น การเรียนรู้ตามสภาพจริงจึงสามารถนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเชื่อมโยงเชิงเหตุผลได้

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลของวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการในยุคปฏิรูประบบบริการสุขภาพและการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาล ที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝน กระบวนการคิด

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ภาคทฤษฎีตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้บัณฑิตพยาบาลมีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับเกณฑ์การสอบผ่านในรายวิชาทางการพยาบาลคือร้อยละ 70

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับเกณฑ์ความสามารถในการคิดวิจารณ์ของสถาบันพระบรมราชชนก ระดับดีขึ้นไป คือ 25.5

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ของนักศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง สูงกว่าเกณฑ์

2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงสูงกว่าเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป คือ 25.5

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (research and development) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ โดยการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาเพื่อสรุปสาระสำคัญและปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งในและต่างประเทศ โดยศึกษาทฤษฎีวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ วารสาร งานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องและนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) มาเป็นกรอบในการร่างรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

3.1 ร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3.2 ตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) และปรับปรุงแก้ไข

3.3 ทดสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551

3.4 ประเมินการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้โดยผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ปรับปรุงแก้ไขและสรุปขั้นตอนในกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยทดสอบด้วยแบบทดสอบความรู้รอบตัววิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 และแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้รอบตัววิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 และความสามารถในการคิดวิจารณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

2. หาค่าร้อยละของพัฒนาการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพและพัฒนาการความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียน

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้รอบตัววิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 หลังเรียนกับเกณฑ์การสอบผ่านในรายวิชาทางการพยาบาลคือร้อยละ 70 โดยใช้ One sample t-test

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนกับเกณฑ์ของสถาบันพระบรมราชชนกชั้นต่ำระดับดีคือ 25.5 โดยใช้ One sample t-test

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

1. การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ประชากร คือ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริงจำนวน 31 คนและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากร้อยละ 10 ของนักศึกษาแต่ละชั้นปี ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน

2. การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยผู้เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ประชากร คือ คณะกรรมการวิชาการ จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. การประเมินการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ โดยผู้เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ประชากร คือ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2552 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี จำนวน 80 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แนวทางการสนทนากลุ่มอาจารย์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีจำนวน 10 ข้อ เช่น ท่านคิดว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันคืออะไรบ้าง

2. แนวทางการสนทนากลุ่มนักศึกษาเพื่อศึกษาปัญหาและ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมีจำนวน 5 ข้อ เช่น นักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

3. แนวทางการสนทนากลุ่มอาจารย์เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยมีแนวคำถามจำนวน 4 ประเด็น เช่น ท่านมีความคิดเห็นต่อร่างรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งหลักการ และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนในประเด็นการนำไปใช้ ประโยชน์ว่าความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

4. แนวทางการสนทนากลุ่มอาจารย์เพื่อประเมินการนำรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยมีแนว

คำถามจำนวน 5 ข้อ เช่น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้จริง

5. แบบทดสอบความรูรวบยอดวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 จำนวน 75 ข้อ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยคัดเลือกจากคลังข้อสอบโดย มีเกณฑ์การให้คะแนนคือตอบถูกเท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิดเท่ากับ 0 ทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบรูปแบบขั้นต้น และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .90 ค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ .20-.53 ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ .25-.65

6. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนก ประกอบด้วยสถานการณ์ 6 สถานการณ์ 42 ข้อคำถาม แบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 และมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ระดับต้องปรับปรุง เท่ากับ คือ 0-8.4 ระดับควรปรับปรุง เท่ากับ 0.85-16.9 คะแนนระดับพอใช้ เท่ากับ 17.0-25.4 คะแนนระดับดี เท่ากับ 25.5-33.9 คะแนน และระดับดีมากเท่ากับ 34-42 คะแนน² ทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบรูปแบบขั้นต้นและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .85 ค่าความยากง่าย เท่ากับ .20-.78 ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ .20-.55

ผลการวิจัย

1. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยในปัจจุบันผู้สอนมีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายขึ้น แต่ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนบรรยายแบบมีส่วนร่วม ประกอบการใช้สื่อต่างๆ เนื่องจากเวลาในการสอนน้อยในขณะที่เนื้อหา ของวิชาค่อนข้างมาก โอกาสที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นจึงน้อยทั้งยัง ไม่มีเวลาให้ ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงกับ ความรู้ใหม่ และจากเวลาที่จำกัดทำให้การเรียนรู้ จากสภาพการณ์จริงในภาคทฤษฎีค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เข้าใจในสาระการเรียนรู้เท่าที่ ควร สำหรับการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มใช้กรณี ศึกษาและการใช้ปัญหาเป็นหลัก เนื่องจากกลุ่ม ผู้เรียนมีขนาดใหญ่ในขณะที่เวลาสอนค่อนข้าง น้อยทำให้เวลาในการอภิปรายในกลุ่มน้อยผู้เรียน อาจไม่ได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง อีกทั้งเวลาที่จำกัดทำให้อาจารย์ไม่ค่อยให้เวลากับ ผู้เรียนในการคิดแต่ละประเด็นคำถามเพื่อให้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และเมื่อศึกษา ภาควิปฏิบัติ พบว่าผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยง ความรู้จากภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ การพยาบาลหรือการแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้จาก ผลการทดสอบระดับความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนพบว่าผลคะแนน ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้และเมื่อ พิจารณาเป็นรายคานพบว่าคานที่มีคะแนนต่ำสุด คือคานประเมินความสมเหตุสมผลโดยอยู่ใน ระดับควรปรับปรุง

2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การเรียนรู้ตาม สภาพจริงที่พัฒนาประกอบด้วย 1) หลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตาม แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5 ประการ ได้แก่

1. การเรียนรู้เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นจริงและจากการแก้ปัญหาในสภาพจริง 2. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากการกระทำแก้ปัญหา และการมีปฏิสัมพันธ์ 3. ผู้เรียนต้องมีความกระตือรือร้น 4. ผู้สอนเป็นแหล่งความรู้และผู้อำนวยความสะดวก 5. แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม 2. ขั้นเสนอปัญหา 3. ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหา 4. ขั้นสรุปความคิดรวบยอด 5. ขั้นประยุกต์ใช้ 2) แผนการสอน 3) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นด้วยกับร่างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งหลักการ และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนว่ามีความเหมาะสมกับบริบทถูกต้องเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การทดสอบและประเมินการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ โดยผู้เกี่ยวข้องด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องมีคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามสภาพจริงเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริงและทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และมีความสามารถในการสืบค้นความรู้ที่หลากหลายขึ้น รวมทั้งสามารถใช้ทักษะการคิดขั้นสูงที่เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ได้ดีขึ้น ผู้เรียนมั่นใจในการตอบคำถามมากขึ้น และรู้สึว่าการเรียนในรายวิชาไม่น่าเบื่อ นอกจากนั้นยังพบว่าผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่พบในการเรียนด้วยสภาพจริงได้ โดยอาจารย์เป็นผู้ชี้ประเด็นเพิ่มเติมในขั้นที่ 4 การสรุปความรู้รวบยอดอาจใช้แผนผังความคิด (Concept

Mapping) ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาได้มากขึ้น

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

3.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาเท่ากับ 34.76 (S.D.=6.65) และค่าเฉลี่ยของคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 63.26 (S.D.=3.94) ดังตารางที่ 1

3.2 นักศึกษาร้อยละ 82.5 มีพัฒนาการเรียนรู้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 อยู่ในระดับ 25-50 ส่วนการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณณาร้อยละ 77.5 อยู่ในระดับน้อยกว่าร้อยละ 25 ดังตารางที่ 2

3.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = .001$) ดังตารางที่ 3

3.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณณของนักศึกษา ก่อนเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเท่ากับ 23.08 (S.D.=3.73) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณณหลังเรียนเท่ากับ 26.40 (S.D.=2.55) ดังตารางที่ 1

3.5 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการ คิดอย่างมีวิจารณณหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ระดับคิดขั้นต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P = .001$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 และคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนตามสภาพจริง

ตัวแปรที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	34.76	63.26	6.65	3.94
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	23.15	26.40	3.73	2.54

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละพัฒนาการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 1 และพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามสภาพจริง

พัฒนาการที่เพิ่มขึ้น	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีพัฒนาการ	1	1.25	16	20
น้อยกว่าร้อยละ 25	2	2.5	62	77.5
ร้อยละ 26-50	66	82.5	2	2.5
ร้อยละ 51-75	11	13.75	0	0
มากกว่าร้อยละ 75	0	0	0	0
รวม	80	100	80	100

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลังเรียนกับเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		S.D.	t	p
หลังเรียน (คะแนนเต็ม 75 คะแนน)	63.26	3.94	24.42	.000
เกณฑ์ (ร้อยละ 70)	52.5			

ระดับนัยสำคัญ < .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณของนักศึกษาหลังเรียนกับเกณฑ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังเรียน (คะแนนเต็ม 42 คะแนน)	26.40	2.54	3.06***	.000
เกณฑ์ (25.5-42 คะแนน)	25.5			

ระดับนัยสำคัญ < .05

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงประกอบด้วยหลักการของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5 ประการ ได้แก่ 1.การเรียนรู้เกิดขึ้นในบริบทที่เป็นจริงและจากการแก้ปัญหาในสภาพจริง 2. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากการกระทำ การแก้ปัญหา และการมีปฏิสัมพันธ์ 3. ผู้เรียนต้องมีความกระตือรือร้น 4. ผู้สอนเป็นแหล่งความรู้และผู้อำนวยความสะดวก 5. แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย และขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความรู้เดิม ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้ทบทวน ความรู้เดิมและเชื่อมโยงให้เกิดความรู้ใหม่ ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอปัญหา ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการจัดระบบตีความ วิเคราะห์ข้อมูลกำหนดโจทย์ปัญหาที่กระตุ้นการคิด ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอ แนวทางการแก้ปัญหา ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคะบวนการเรียนรู้ขยายวงกว้างสู่แหล่งการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สื่อต่างๆ เป็นสื่อที่ผู้เรียนใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปความคิดรวบยอด ผู้เรียนสามารถสรุปรวบรวมเป็นองค์ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 5 ขั้น

ประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนสู่การอธิบายปัญหาต่างๆ นอกชั้นเรียนได้ การเรียนการสอนตามสภาพจริงเป็นแนวคิดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ผู้เรียนจะสามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้ทางวิชาการหรือทฤษฎีกับปัญหาที่เป็นจริงได้⁶ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายในการรักษาความเป็นอิสระและส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียนและสร้างทางแก้ปัญหาที่มีความหมายต่อปัญหา⁷ กิจกรรมการสอนเป็นกิจกรรมที่มีสภาพจริงซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา จากขั้นตอนการสอนผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อนอย่างเป็นระบบรอบคอบเกิดเป็นความรู้ที่ลึกซึ้งเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์งานต่างๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์นอกห้องเรียน เนื่องจากแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเน้นความเชื่อมโยงระหว่าง การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนเป็นนักค้นคว้าที่กระตือรือร้นเน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีการสร้างหลักการใหม่ ผู้เรียนต้องยอมรับแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

ต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง⁶ นอกจากนี้จากลักษณะของการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดระบบข้อมูลมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบรวมทั้งมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเองผู้เรียนเป็นผู้กำหนดแหล่งที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองก่อให้เกิดความสุขต่อการเรียน กระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ และสรุปเป็นความคิดรวบยอดนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาอธิบายเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ในการอภิปรายกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้สอดคล้องกับการศึกษาของสราวุธ เรืองสวัสดิ์และพวงเพ็ญ เพือกสวัสดิ์ ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ตามสภาพจริงในรายวิชาการสื่อสารทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญบุรีธานี พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนตามสภาพจริงทำให้นักศึกษารู้เนื้อหาสาระมากขึ้นและเป็นวิธีการเรียนการสอนที่น่าสนใจและมีความเข้าใจ ใฝ่ภายในสาระการเรียนรู้จาก การเรียนการสอนแบบดังกล่าว⁷ และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียน การสอน ตามสภาพจริงของครูมีความเหมาะสมมาก⁸ โดยมีผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำวิเคราะห์วิธีการเรียน กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่ม มีการใช้คำถามที่ทำให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิด ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนามีดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงสูงกว่าเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนการสอนที่ใช้เหตุการณ์และบุคคลจากโลกที่เป็นจริงมาเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ ลักษณะของการเรียนการสอนตามสภาพจริงทำให้นักเรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น การได้มาซึ่งความรู้และการจัดระบบข้อมูลที่ได้นำจะนำไปสู่การเพิ่มความเข้าใจที่ลึกซึ้ง¹⁰ เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การรวบรวมข้อมูลทักษะการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการคิดด้วยการสรุปสาระการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดเป็นความรู้ที่ฝังแน่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาผลของการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามสภาพการณ์จริงวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์² ของปฐมพร โพธิ์ถาวรและคณะ พบว่าผลการเรียนวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 2 ของกลุ่มตัวอย่างทุกคนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผล โดยประมาณครึ่งหนึ่งมีผลการเรียนอยู่ระดับ B มีค่าเฉลี่ยของสมรรถนะโดยภาพรวมด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีเหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่นและ การตระหนักในความเป็นปัจเจกชนของผู้อื่นอยู่ในระดับดีมาก ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับดี¹¹ การศึกษาของวิรัช วงศ์กัณน์ทั่วพัฒนา พบว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศ ที่เน้นการเรียนตามสภาพจริงมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่หลักสูตร กำหนดคือร้อยละ 60¹² และการศึกษาของสายรุ้ง ทับธานี ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตาม

แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานบ้านสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01¹³ และเมื่อพิจารณาพัฒนาการเรียนรู้หลังเรียนของผู้เรียนพบว่า ส่วนใหญ่มีพัฒนาการผลสัมฤทธิ์หลังเรียนดีขึ้น ร้อยละ 26-50 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงสูงกว่าเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เนื่องจากการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการสอน ที่มีเป้าหมายในการรักษาความเป็นอิสระและส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงจากกิจกรรมการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและตัดสินใจได้เอง¹⁴ มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีการสรุปความคิดรวบยอดเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์ความรู้ใหม่ นอกจากนี้ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนยังได้อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเนื้อหาสาระรายวิชา ซึ่งนอกจากจะได้ความรู้ในระดับลึกแล้วยังเป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การคิด อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนอีกด้วย ผู้เรียนพึงพอใจกับการที่จะต้องอยู่ร่วมกัน และได้รับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันในงานทางด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน การเรียนรู้ตามสภาพจริงส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนทุกคนที่มีภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน⁶ แต่เมื่อพิจารณาพัฒนาการความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 25

อาจเนื่องมาจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นปฏิบัติการทางสมอง (Metal operation) ที่ประกอบด้วยทักษะกระบวนการประมวลผลข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การระลึก การแปลความ การตีความ การประยุกต์ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน และการใช้เหตุผล¹⁵ ที่ต้องใช้ กระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีองค์ประกอบหลายอย่างที่เกี่ยวของ เช่น รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เวลาที่ใช้ในการสอน เทคนิคการตั้งคำถามของผู้สอนรวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการคิดสอดคล้องกับการศึกษาของ Browne and Freeman ที่พบว่า การเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้มีหลายองค์ประกอบและองค์ประกอบสำคัญหนึ่งในนั้นคือความถี่ในการตั้งคำถาม¹⁶ ซึ่งต้องใช้เวลาในการอภิปรายกลุ่มมากแต่ยังพบว่าอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบการสอนคือเวลาในการสอนตามหลักสูตรน้อย ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองและวิเคราะห์เหตุผล ได้รับการฝึกฝนน้อย พัฒนาการจึงน้อยกว่าที่ควรเป็น นอกจากนั้น การพัฒนาความสามารถการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีโปรแกรมการสอนที่ประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ โปรแกรมที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเป็นโปรแกรมพิเศษ นอกเหนือจากการเรียนปกติเป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะและโปรแกรมที่มีลักษณะทั่วไป เป็นโปรแกรมที่ใช้เนื้อหาในหลักสูตรปกติเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการคิด¹⁷ ดังนั้นการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อาจต้องมีการวางแผนเพื่อจัดโปรแกรมเสริมรวมทั้งมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ และชั้นปีอื่นๆ ต่อไปเพื่อความต่อเนื่องในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น แต่จากผลการวิจัย นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 25 ผู้สอนควรใช้เวลาในการฝึกให้นักศึกษาใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สถานการณ์ที่เป็นจริง และควรนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ และชั้นปีอื่นๆ ต่อไป เพื่อความต่อเนื่องและทำให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับการศึกษาจากสภาพจริงในหอผู้ป่วยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

1.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ผู้สอนควรศึกษาวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนการเรียนการสอน

1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์นำกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงไปใช้ในรายวิชาทางการพยาบาลให้มากขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะบัณฑิตตามที่มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์

2. ด้านการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้น ในรายวิชาอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

การเรียนรู้ตามสภาพจริงกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่นที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบต่างๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้และการคิดของนักศึกษา

2.3 ควรขยายผลการศึกษาค้นคว้ารูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับวิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนกเนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษายาบาลที่ใช้หลักสูตรเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ พิมพ์ที่, 2543.
2. สถาบันพระบรมราชชนก. คู่มือการประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดพระบรมราชชนก : การวัดประเมินตัวบ่งชี้สำหรับวิทยาลัยพยาบาล. มปป, มปป.
3. ทองสุข คำชนะ และคณะ. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหา สุขภาพ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข, 2548
4. Adams, M.H. et.al. 'Critical Thinking as an Educational Outcome: An Evaluation of Current Tool of Measurement' Nursing Educator. 21(3),1996.
5. Newmann, F. Authentic pedagogy boost (Online Available) [http:// www.authenticapproaches.com/research.html](http://www.authenticapproaches.com/research.html)

6. Newmann, F. & Wehlage, G. Successful school restructuring. (Online Available) <http://Ilanes>.
7. Wilson, J.B. Applying successful training techniques: A practice guide to coaching and facilitating skills. London: Richard Chang Associates, Inc., 1994.
8. ศราวุธ เรื่องสวัสดิ์และพวงเพ็ญ เพื่อกสวัสดิ์. ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้ตามสภาพจริงในรายวิชาการสื่อสารทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2552.
9. ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยผ่านกระบวนการวิจัยสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2548.
10. วิทวัฒน์ ชัดดียะมาน. การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ. 5 (1): 52-63, 2549.
11. ปฐมพร โพธิ์ถาวร. ผลของการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามสภาพการณ์จริงวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 2. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข, 2548.
12. วิรัช วงศ์กันันท์วัฒนา. พัฒนาหลักสูตรภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
13. สายรุ้ง ทับธานี . ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดตามสภาพจริงต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและเจตคติต่อวิชางานบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2552.
14. ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด, 2553.
15. Bayer, B. K. Common sense about teaching thinking skills. Educational leadership 41.1983.
16. Browne, M. N. & Freemam, K. Distinguishing features critical classrooms. Teaching in higher Education. 5 (3): 2000.
17. สุพรรณิ สุวรรณจรัส. ผลของการฝึกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.